

Arkeologisk förundersökning vid LEKSANDSBRÖD

i Gärde by, raä 642 i Leksands socken och
kommun, Dalarna

A RKEOLOGISK RAPPORT

2009:12

Dalarnas museum

Arkeologisk förundersökning vid

LEKSANDSBRÖD

i Gärde by, raä 642 i Leksands socken och
kommun, Dalarna

Greger Bennström

ARKEOLOGISK RAPPORT

2009:12

Dalarnas museum

Renritning: Greger Bennström

Form: Eva Carlsson

Vinjett: Sven-Olof Gudmunds

Framsida: Matjorden banas av i södra delen av undersökningsområdet. Leksandsbröds fabriksbyggnad syns i bakgrunden. Foto: Lars Jönses.

Rapporten kan beställas från Dalarnas museum, Box 22, 791 21 FALUN
tfn 023-76 55 00, fax 023-283 58, e-post info@dalarnasmuseum.se

© Lantmäteriverket Gävle 2006. Medgivande MS2006/02203

© Dalarnas museum 2009

Tryck: Dalarnas museum, Falun, 2009

ISSN 1400-8815

Innehåll

Inledning	5
Syfte.....	6
Metod.....	6
Kunskapsläge.....	6
Undersökning.....	7
Resultat	8
Datering.....	13
Tolkning.....	13
Konsekvenser.....	14
Sammanfattning	14
Referenser.....	14
Arkiv	14
Tekniska och administrativa uppgifter	15
Bilaga 1, Anläggningsbeskrivningar	17

Inledning

En arkeologisk förundersökning genomfördes 8-12 december 2008 av Dalarnas museum i byn Gärde i Häradsbygden (figur 1). Anledningen var att Leksandsbröd AB hade för avsikt att anlägga en besöksparkering på fastigheten Gärde 35:2 i Leksands socken och kommun. Byn Gärde ligger 4 km sydöst om Leksands centrum. Inom det planerade exploateringsområdet fanns två sedan tidigare registrerade medeltida by-/gårdstomter, RAÄ-nr 642:1 och 642:2. I början av november 2008 genomfördes en magnetometerundersökning, vilken indikerade spridda lämningar inom undersökningsområdet (Envall 2008). Beslut om förundersökningen togs av Länsstyrelsen Dalarna, dnr 431-15096-08, och beställare var Leksandsbröd AB.

Figur 1. Utdrag ur fastighetskartan. Undersökningsområdet inringat och markerat med rött. Skala 1:50 000.

Figur 2. Det rödmarkerade förundersökningsområdet med de registrerade by-/gårdstomterna, nr 642:1-4, samt de två boplatserna, nr 640 och 641. Utdrag ur fastighetskartan och FMIS, skala 1:10 000.

Syfte

Syftet med förundersökningen var att, med magnetometerundersökningen som grund, fastställa och beskriva fornlämningarnas karaktär, omfattning och ålder. Förundersökningen skulle vidare ge ett underlag för beräkning och omfattning av eventuella fortsatta arkeologiska undersökningar.

Metod

Efter önskemål från exploatören banades matjorden av på i stort sett hela förundersökningsområdet. Avbaningen skedde med hjälp av en grävmaskin, vilken följdes och dirigerades av museets arkeologer. Ytor där misstänkta lämningar kunde iaktas rensades för hand. De anläggningar som påträffades dokumenterades i plan genom inmätning, beskrivning och foto. Två mindre provrutor grävdes i den ena av de påträffade husgrunderna för att försöka fastställa dess karaktär och få material till ¹⁴C-datering. Inmätning av de framkomna anläggningarna gjordes både med handdator med GPS av museets arkeologer och med totalstation av Lantmäteriet i Leksand.

Kunskapsläge

På exploateringsområdet och i dess omedelbara närhet finns fyra bytomter/gårdstomter registrerade sedan tidigare, RAÄ-nr 642:1-4 (figur 2). Dessa är registrerade utifrån fynd påträffade i åkerjorden och daterade till sen medeltid och/eller nyare tid. Dessutom finns två boplatser registrerade, RAÄ-nr 640 och 641, utifrån fynd i åkermarken daterade till järnålder – tidig medeltid.

Figur 3. Vädret var inte alltid det bästa under undersökningen. Foto: Fredrik Sandberg.

Genom tidigare arkeologiska undersökningar som gjorts vid Västanorstjärnen och i samband med omläggningen av Riksväg 70 kan man se att en etablering av bebyggelse längs Dalälven sker i början av folkvandringstid, 400-talet, samtidigt med en agrar expansion (Ersgård 1997).

Det äldsta skriftliga belägget för byn Gärde är från 1482. Byn är den enda, tillsammans med Ytteråkerö, i Häradsbygden som verkar ligga kvar i ett äldre läge. På Holstenssons karta från 1668 ligger de andra byarna i lägen närmare älven, för att sedan flytta upp mot åsen till nuvarande läge (Andersson 1983). Detta bekräftas också av de arkeologiska undersökningar som gjordes i samband med omläggningen av Riksväg 70. Mycket tyder på att flytten av byarna skett i slutet av 1600-talet. Men Gärde verkar alltså ligga i ett sådant läge att någon flytt av byn inte var nödvändig. Det är under 1600-talet bebyggelse och inägomark blir två från varandra rumsligt avgränsade enheter. Bebyggelsen samlas i förtätade klungor av gårdar intill skogskanten och inägomarken bildar ett sammanhängande stråk mellan byarna och älven (Ersgård 1997).

Enligt storskifteskartan från 1827 ligger bebyggelsen på västra sidan om dåvarande landsvägen, nuvarande Gärde Häradsvägen (20-LEJ-65). Undersökningsområdet har således utgjorts av brukad inägomark åtminstone från denna tid. Marken har brukats som åker och i senare tid som hästhage.

Undersökning

Förundersökningen genomfördes under 5 dagar i december 2008 av arkeologer från Dalarnas museum. I november hade en magnetometermätning gjorts över ett större område, i vilket undersökningsområdet ingick. Denna mätning bekostades av Leksandsbröd AB. Avsikten var att resultatet från magnetometerundersökningen skulle tjäna som underlag vid den arkeologiska undersökningen.

Figur 4. Det delvis avbanade undersökningsområdet från NO. Foto: Fredrik Sandberg

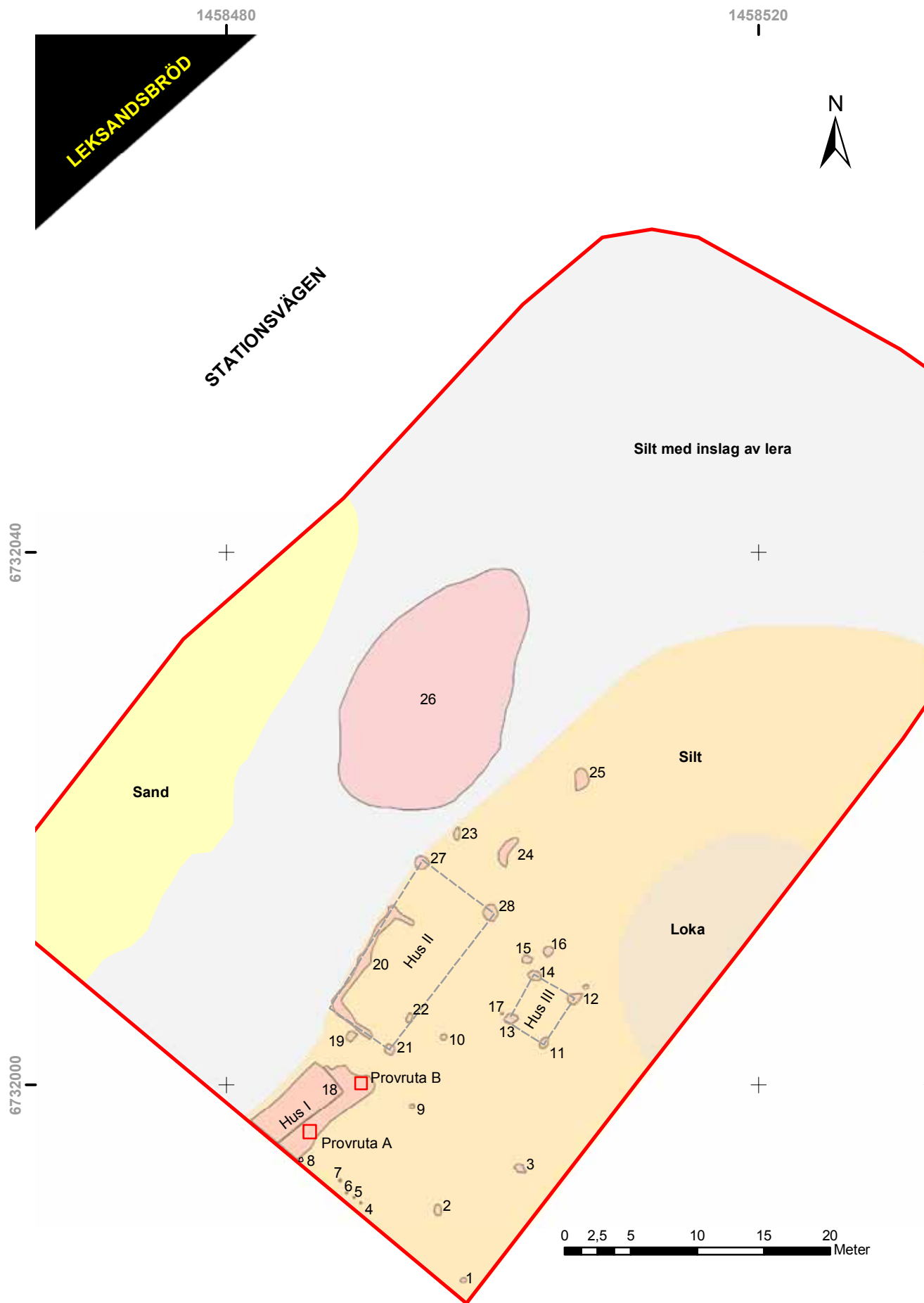
Eftersom undersökningen utfördes under december var kyla, snö och bristen på dagsljus faktorer som något försvårade arbetet. Tjälens hade inte nått genom matjorden varför detta inte utgjorde något problem vid schaktningen. Snöändet innebar dock att det var svårt att fotografera och att påträffade lämningar måste dokumenteras i omedelbar anslutning till avbaningen. Likaså innebar den korta dagarna att det inte fanns möjligheter att utnyttja arbetsdagen fullt ut.

Matjorden schaktades bort med hjälp av en grävmaskin, vilken följdes och dirigerades av arkeologerna (figur 4). Misstänkta anläggningar finrensades för hand. På detta sätt schaktades en yta på ca 3300 m². Matjordens tjocklek uppgick till 0,2–0,4 m. Under matjorden låg ljus naturlig silt, huvudsakligen mo/mjäla, vilken i NÖ och NV delen av undersökningsområdet övergick i lera. Från V hörnet och till mitt på den NV långsidan kunde ett modernt lager med påförd fin ljus sand iakttas. Sandlagret var som mest ca 0,3 m tjockt och tunnare ut mot kanterna. Ungefär mitt på SÖ långsidan kunde man också se spåren efter en mindre loka.

Resultat

Vi kunde konstatera att flera byggnader och bebyggelseindikerande aktiviteter funnits inom undersökningsområdet. De anläggningar som framkom under matjordslagret låg i S delen av undersökningsområdet och ut mot dess mitt (figur 5). Anläggningarna som påträffades bestod av 3 husgrunder, 9 nedgrävningar, 6 stolp-/störhål, fyndplatsen för ett slipstensfragment samt en kulturpåverkad yta. För fullständig beskrivning av samtliga anläggningar se bilaga 1.

Husgrund I (A18) var ca 5–7x4,5 m (NO-SV) och bestod av ett rektangulärt ljust påfört molager, 5–6x3 m (NO-SV), vilket i SÖ begränsades av en 1–2 m bred ram av kulturlagerfyllning. I SV kanten av grunden påträffades skärviga stenar med kol och sot i undre delen av matjordslagret och på silten. Två

Figur 5. Undersökningsområdet, markerat med rött, med de påträffade anläggningarna, nr 1-26, inritade. Skala 1:400.

Figur 6. Provruta A genom kulturlagret och med utgrävt stolphål i SV delen av husgrund I (A18). Foto: Greger Bennström.

kvadratmeterstora provrutor togs upp i kulturlagret. I provruta A kunde en nedgrävning (stolphål?) iakttas, ca 0,4 m i diameter och 0,3 m dj, med relativt tvära sidor men ojämn botten (figur 6). Fyllningen var som i det övriga kulturlagret, med enstaka murtegelfragment. Ett kolprov togs nära botten. I provruta B var kulturlagret ned till 0,6 m dj och ojämnt sluttande åt NÖ med spridda fynd av tegel, en tegelsten och ett ben/slaktavfall.

Husgrund II (A20–22 och 27–28) var ca 13x6 m (ONO-VSV) och bestod av ett väggdike, syllstenar och nedgrävningar. Väggdiket var 0,3–0,9 m brett och beläget i SV och NV. Syllstenarna var belägna vid SV gaveln och NV långsidan och var 0,2–0,6 m stora med ett inbördes avstånd på 3–4 m. I väggdiket, vilket bestod av humös och lucker sand, påträffades fragment av äldre murtegel. En mellanvägg i NÖ kunde anas genom ett diffust väggdike. Nedgrävningarna (A21 och 22) var 0,7x0,7 m resp. 0,7x0,45 m och hade en fyllning bestående av urlakad mylla, kol, sot och sand. I NÖ låg två troliga hörnstenar (A 27 och 28). Möjligen tillhörde även A23–25 denna husgrund.

Förmodligen utgjorde också A11–14 en mindre grund, husgrund III, ca 4x3,5 m (ONO-VSV). Intill denna påträffades ett slipstensfragment (A17) nedtryckt i sanden.

A26 var en större yta, ca 20x6–12 m (NO-SV), som bestod av ett tunt kulturlager med enstaka murtegelfragment. Över kulturlagret låg ett tunt påfört lager med fin ljus sand. Möjligen var även detta lämningar efter någon slags byggnad.

A4–6 bestod av störhål och A7, 9 och 10 utgjordes av stolphål. Övriga anläggningar bestod av nedgrävningar av varierande form, storlek och djup.

Inga fynd tillvaratogs i samband med undersökningen.

På kartan från SAGA:s magnetometerundersökning syns de geologiska lämningarna tydligast och resultatet stämmer bara delvis med resultatet från

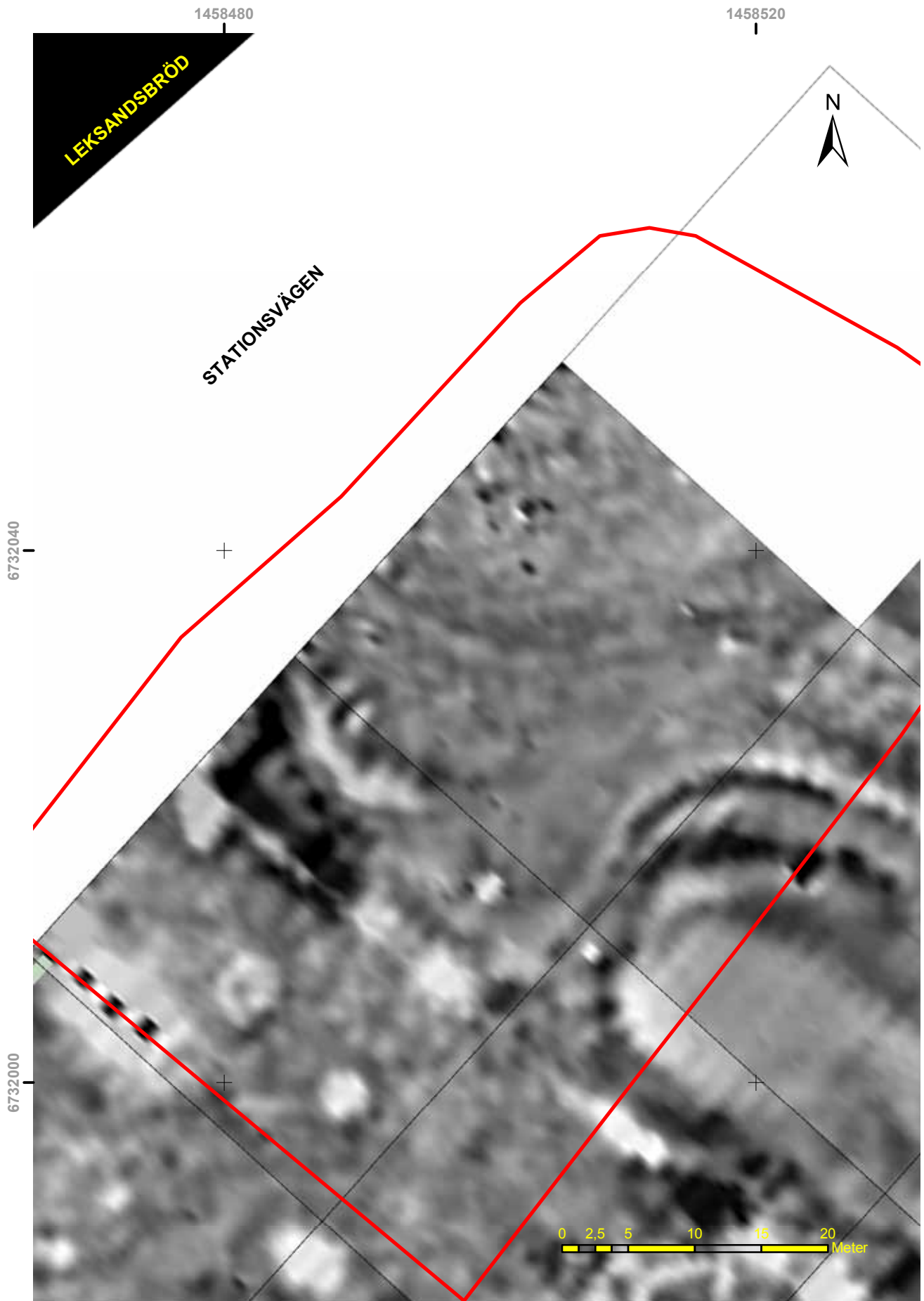

Fig 7. Det otolkade resultatet av magnetometermätningen med undersökningsområdet markerat med rött. Bearbetning av underlag från Envall 2008.

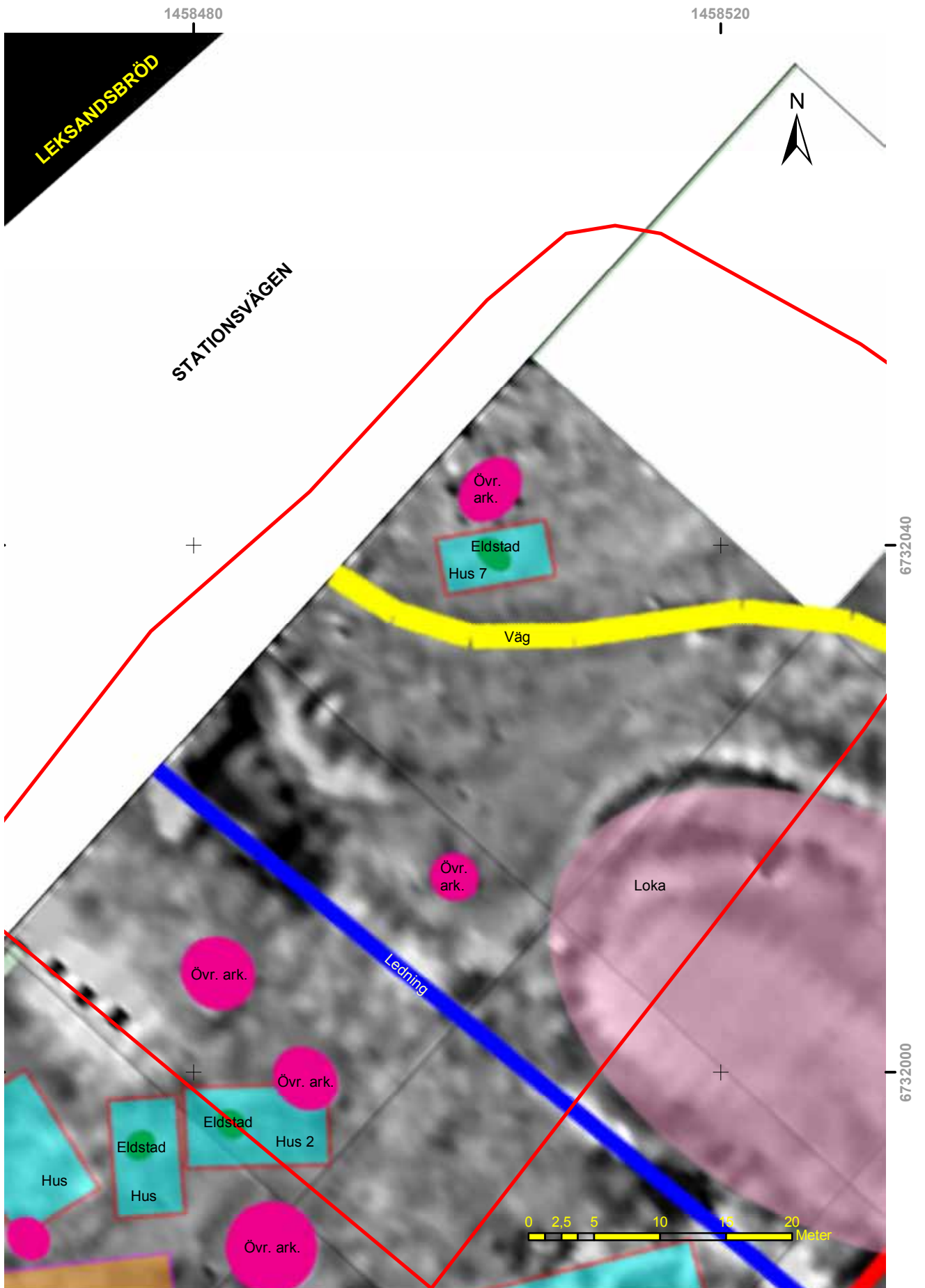

Fig 8. Magnetometermätningen med Envalls tolkningar, undersökningsområdet markerat med rött. Jämför fig. 5 och 7. Bearbetning av underlag från Envall 2008.

den arkeologiska undersökningen (figur 7 och 8). Husgrunden A18 stämde i stora drag med det som i SAGA:s rapport benämns Hus 2, eldstad och en fläck för "övrig arkeologi". Lokans läge stämde överrens med resultaten från de båda undersökningarna. Den östligaste delen av det som i magnetometermätningen tolkats som en väg visade sig vara gränsen mellan den sandiga och mer leriga marken. I efterhand kan man också ana Husgrund II på magnetometerkartan. En fläck med "övrig arkeologi" ligger i anslutning till NÖ kortsidan av denna husgrund. Även S delen av kulturlagret A26 kan anas. Av det som vid magnetometermätningen tolkats som Hus 7 och två fläckar med "övrig arkeologi" kunde inte några spår iakttas vid den arkeologiska undersökningen. Magnetometerundersökningen hade inte upptäckt anläggningarna i södra delen av området, A1-7 och 9-16.

Datering

Utifrån kartmaterialet kan inga byggnader beläggas inom undersökningsområdet från storskifteskartan år 1827 och framåt. Från början av 1800-talet har marken brukats som inägomark för odling och bete.

Prov för ¹⁴C-datering togs på kolrester nära botten i provruta A i kulturlagret i A18 (se figur 5 och 6). Kolet kom från en björk med en egenålder under 25 år. Den daterades till 538±30 BP (Ua-38253). Vilket innebär en datering till omkring år 1400 e. Kr.

De husgrunder som påträffades i samband med undersökningen var från nyare tid. I husgrund II var kulturlagren inte urlakade och dessutom ganska lösa. De innehöll också bitar och fragment av murtegel, vilket borde tyda på en datering till tidigast 1600-tal. I husgrund I visade fynden från provgrop B, murtegel och bevarade ben, också på en datering till 1600-tal eller senare. Samtidigt har vi ¹⁴C-dateringen till år 1400 från provgrop A.

I övrigt hittades inga daterande fynd i anslutning till anläggningarna eller övrigt inom undersökningsområdet. De fynd som tidigare påträffats i matjordens pekar på en datering till sen medeltid – nyare tid. Vi har alltså dateringar som ungefärligen sträcker sig från år 1400 fram till år 1800.

Tolkning

Vid den arkeologiska undersökningen framkom tre husgrunder, I (A18), II (A20-22 och 27-28) och III (A11-14) samt en möjlig husgrund A26. Husgrund I är möjligen resterna efter någon slags bostadshus då rester efter en eventuell eldstad (A8) påträffades i södra hörnet. Husgrund II verkar vara resterna efter en uthuslänga med syllstensgrund och den mindre husgrunden III skulle kunna vara ett härbre eller liknade. Det stora men tunna kulturlagret A26 skulle kunna vara lämningar efter någon byggnad, men är svårtolkat. Det är troligt att stör-/stolphålen A4-7 är resterna av en hägnad.

Vi kan anta att flera av de påträffade anläggningarna utgör utkanten av en gård som legat på platsen. Magnetometermätningen visar indikationer på fler husgrunder direkt SV om området för den arkeologiska undersökningen.

Den numera uttorkade och igenfyllda lokan kan ha haft betydelse för att man valde just den här platsen för gården. Lokans vatten kan t.ex. ha använts till vattning av djuren. Lokans uttorkande kan också vara orsaken till att man övergav gården någon gång innan år 1800. När det inte längre fanns vatten att tillgå i lokan fanns det inte heller någon anledning att ha gården just här.

Konsekvenser

De påträffade lämningarna var senmedeltida eller yngre och fortsatta arkeologiska undersökningar skulle troligen inte öka kunskapen om dem. Lämningarna låg i utkanten av den troliga gården. Förundersökningens resultat motiverar därför inte vidare arkeologiska åtgärder.

Utifrån magnetometermätningens resultat, dateringen från A18 och de topografiska förhållandena bedömdes området direkt sydväst om den här undersökta ytan fortfarande vara intressant för ytterligare undersökningar.

Sammanfattning

Med anledning av att Leksandsbröd AB planerade att anlägga en besöksparkering i anslutning till fabriksbyggnaden, utförde Dalarnas museum en arkeologisk förundersökning i december 2008. Sedan tidigare fanns medeltida by-/gårdstomter registrerade inom exploateringsområdet. Syftet med undersökningen var att fastställa och beskriva fornlämningarnas karaktär, omfattning och ålder samt ge ett underlag för eventuella fortsatta arkeologiska undersökningar.

Efter exploatörens önskemål banades hela matjordstäckets av med grävmaskin och misstänkta anläggningar finrensades för hand.

I södra delen av undersökningsområdet påträffades anläggningar bestående av husgrunder, nedgrävningar, stolp- och störhål samt ett tunt kulturlager. Troligen utgör de påträffade lämningarna delar av en bebyggd gårdsplats. Den magnetometermätning som föregick den arkeologiska undersökningen indikerar fler husgrunder direkt SV om undersökningsområdet. Ingen bebyggelse är markerad på storskifteskartan från 1827 eller på senare kartor. Inga daterande fynd påträffades inom undersökningsområdet, men kolprov togs från den ena husgrunden, vilket gav en datering till omkring år 1400 e. Kr. Det rör sig alltså troligen om delar av en gård som anlagts på medeltiden och upphört innan 1800-talet. Troligen finns ytterligare lämningar efter gården i området sydväst om undersökningsområdet.

Referenser

- Andersson, Roland. 1983. *Byar och fäbodan i Leksands kommun*. Falun.
- Ersgård, Lars. 1997. *Det starka landskapet. En arkeologisk studie av Leksandsbygden i Dalarna från yngre järnålder till nyare tid*. Riksantikvarieämbetet Arkeologiska undersökningar Skrifter Nr 21. Lund.
- Envall, Glenn. 2008. *Leksandsbröd, magnetometermätning 2008-11-03/04*. Rapport. SAGA. Stencil.

Arkiv

FMIS. Riksantikvarieämbetet, Fornminnesregistret: www.raa.se

LMV. Lantmäteriverket, Arkivsök: www.lantmateriet.se

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-15096-08
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2008-11-27
Ekonomiskt kartblad:	13F 6b SÖ
Socken:	Leksand
Fornlämning, RAÄ-nr:	642:1, 642:2
Koordinater, SV (enligt Rikets Koordinatsystem, RT 90,2,5 gon V):	X-6732030 Y-1458505
Höjd (RH 70):	181,1-183,2 m
Uppdragsgivare:	Leksandsbröd AB
Utförandetid:	8-12 december 2008
Totalyta:	3500 m ²
Undersökt yta:	3300 m ²
Tidsåtgång:	80 timmar
Grävmaskinstid:	35 timmar
Inmätning:	Lantmäteriet i Leksand
DM projektnummer:	1424
DM diarienummer:	167/08
Arkeologisk personal:	Greger Bennström Charlotta Helgesson Fredrik Sandberg
Projektansvarig:	Fredrik Sandberg

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum.
Inga fynd tillvaratogs.

A 1

Nedgrävning, oval, 0,4x0,3 m (ONO-VSV) och 0,1 m dj. Fyllningen var grå-svart-brun och bestod av sot och lite mylla.

A 2

Nedgrävning, oval, 0,8x0,5 m (N-S) och 0,03 m dj. Fyllningen var heterogen/omgrävd och bestod av mylla, kol, sot och lätt rödbränd sand.

A 3

Nedgrävning, oregelbunden, 0,9x0,6 m (VNV-OSO) och 0,05 m dj. Fyllningen var humös och rödbränd i Ö delen, med inblandning av kol och ljus sand. I den rödbrända delen låg små fragment av dåligt bränd handslaget murtegel.

A 4

Störhål, runt, 0,15 m i diam. Fyllningen bestod av sotig sand och lite mylla.

A 5

Störhål, runt, 0,15 m i diam. Fyllningen bestod av sotig sand och lite mylla.

A 6

Störhål, runt, 0,15 m i diam. Fyllningen bestod av sotig sand och lite mylla.

A 7

Stolphål, runt, 0,2 m i diam. Fyllningen bestod av ljus sand och mylla, med en tunn yttre kant av kol/sot.

A 8

Inom ett litet område låg skärviga, lite större stenar och mycket kol/sot mot botten av matjordslagret och direkt på silten. Sannolikt en del av A18, husgrund.

A 9

Stolphål(?), runt, 0,35 m i diam och 0,35 m dj. Den sandiga fyllningen var grå-blek/urlakad med kol/sot och lite trärester i kanten.

A 10

Stolphål, runt, ca 0,4 m i diam och 0,25 m dj. Den sandiga fyllningen hade inblandning av mylla, någon skärvig sten och kol.

A 11

Nedgrävning, oval, 0,9x0,6 m (NNO-SSV) och ca 0,25 m dj. Fyllningen bestod av ljus, ren sand omgärdad av humösa kanter.

A 12

Syllstenar, 2 st, i humös fyllning. Den ena är 0,9x0,7 m st, den andra 0,45x0,30 m st. Dessutom fanns flera mindre skärviga stenar och kol/sot.

A 13

Nedgrävning, oregelbunden, med syllstenar(?), 1,0x0,7 m st. De två stenarna var 0,4x0,3 resp. 0,3x0,15 m st. Fyllningen var humös med lite kol/sot.

A 14

Nedgrävning, oval, 1,0x0,75 m. Fyllningen var fläckig/omblandad och bestod av sand med olika färg och kornstorlek, kol/sot och en del urlakad mylla.

A 15

Nedgrävning, närmast rektangulär med rundade hörn i SV, 0,7x0,6 m. Fyllningen bestod av humös sand, relativt urlakad, och kol/sot i N och Ö kanterna.

A 16

Nedgrävning, i stort sett rund, men med en rak sida i S, 0,80x0,65 m och ca 0,2 m dj. Fyllningen bestod av humös sand, relativt urlakad, samt lite kol/sot.

A 17

Slipstensfragment, nedtryckta i sanden.

A 18

Husgrund, >5-7 m l och 4,5 m br (NO-SV), bestående av ett 1-2 m br väggdike i SÖ med fyllning av kulturlagerkaraktär, sand, mylla, kol/sot, skärvig sten, murtegel- och järnfragment. Omedelbart NV därom var ett påfört ljust molager, rektangulärt, >5-6 m l och 3 m br (NO-SV) och 0,02-0,05 m dj. Det ljusa molagret överlagrade delvis kulturlagret. Husgrunden fortsatte i SV utanför undersökningsområdet. I kulturlagret plangrävdes två 1-metersrutor. I Provruta A var kulturlagret ca 0,5 m dj och i NV hörnet påträffades en nedgrävning ca 0,4 m i diam och 0,3 m dj med en fyllning som var som i övriga kulturlagret. Möjligen ett stolphål. I Provruta B påträffades en större nedgrävning i rutans SV halvan, 0,4 m dj och med en flack, ojämn nedgrävningskant i NÖ. Fyllningen var som i kulturlagret i övrigt. Mot botten påträffades större murtegelbitar.

A 19

Nedgrävning, rektangulär, 0,75x0,55 m. Fyllningen var fläckig/omblandad och innehåller mo, sand, mylla, småsten och kol.

A 20

Husgrund, rektangulär, 13x6 m (ONO-VSV), bestående av ett väggdike i SV och NV, 0,3-0,9 m br med syllstenar främst i den SV gaveln, men även som 2 ansamlingar i NV långväggen, samt 2 nedgrävningar i SÖ (Nr 21-22) och 2 hörnstenar i NÖ (Nr 27-28). I SV fanns inte några spår efter vägg. Det inbördes avståndet mellan syllsten och syllstensansamlingarna i NV långväggen var 3-4 m. Syllstenarna var 0,2-0,6 m stora. Fyllningen i väggdiket bestod av humös och lös sand, med inblandning av tegelfragment. I NÖ delen fanns spår av en mellanvägg i form av ett diffust och grunt väggdike. Se även nr 21-22 och 27-28.

A 21

Nedgrävning, kvadratisk, med 0,7 m sidor. Fyllningen bestod av urlakad mylla, kol, sot och sand. I nedgrävningen fanns en mindre rektangulär färgning, med mylla och kol, ca 0,35x0,25 m st (NNO-SSV), eventuellt rest efter en stolpe eller syllstensavtryck.

A 22

Nedgrävning, oregelbunden, 0,70x0,45 m. Fyllningen bestod av sand, mo, mylla och kol.

A 23

Nedgrävning, oval, 1,0x0,4 m, sannolikt skålformad profil. Fyllningen, som var fläckig/omblandad, bestod av sand, mylla, kol och sot. Blekjord mot nedgrävningens botten och på sidorna.

A 24

Nedgrävning, långsmal och bågformad, 2,4x0,7 m st och 0,2 m dj. Fyllningen var fläckig/omblandad och bestod av sand, mylla, kol och sotig. Mest kol/sot mot nedgrävningens botten. Omedelbart kring och N och NV om nedgrävningen fanns en begränsad yta med blekjord, äldre odlingsspår och en mängd störhål. Ytan har legat skyddad från senare tiders plöjningar.

A 25

Nedgrävning, oregelbunden, 1,7x1,0 m st och 0,12 m dj. Fyllningen var påtagligt fläckig/omblandad och bestod av sand, mylla, kol och sot samt med inblandning av rödbränd sand.

A 26

Husgrund(?), bestående av en stor oregelbunden yta, 22x6-12 m (NO-SV) med kulturlager och påfört sandskikt. I S delen låg lagren i en decimeterdjup svacka i den naturliga silten. Kulturlagret, 0,01-0,05 m tj, var fläckigt/omblandat och innehöll delvis urlakad mylla, sand, kol, sot samt enstaka murtegelfragment. Ovanpå detta låg ett tunt lager, < 0,01 m tj, med fin, ljusbeige sand. Direkt på sanden låg det ca 0,3 m tj matjordstället.

A 27

Hörnsten, oregelbundet rundad, 1 m stor. Se även Nr 20.

A 28

Hörnsten, oregelbundet rundad, 1,2 m stor. Se även Nr 20.

Besöksadress: Stigaregatan 2-4, tfn: 023-76 55 00

Postadress: Box 22, 791 21 Falun

www.dalarnasmuseum.se